

М.Г. Мартосенко, канд. техн. наук, доц. (*Полтавський НДЕКЦ МВС, Полтава*)

Л.В. Берлінова (*Полтавський НДЕКЦ МВС, Полтава*)

МОЖЛИВОСТІ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ ІЗ МЕТОЮ ЇХ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ

Міжнародна торгівля має важливе значення для будь-якої країни світу, а окремі держави завдяки експорту до інших країн формують значну частину своїх доходів. Необхідно відзначити, що кожного дня, на міжнародних ринках з'являються принципово нові товари або вже відомі, але з новими та/або покращеними споживними властивостями і, зазвичай, компонентним складом. У таких умовах міжнародна торгівля товарами вимагає певної впорядкованості у товарних потоках. На даний час це досягається за допомогою приведення усього різноманіття товарів до Гармонізованої системи опису та кодування товарів (ГС), яка лежить в основі митних тарифів більшості країн світу. Збільшення обсягів товарообігу, поява товарів з новими споживними властивостями і різними їх комбінаціями значно ускладнюють приведення їх до усталених класифікаційних угруповань в ГС і побудованої на її основі Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

Труднощі, які виникають при класифікації товарів, збільшують масштаби потреб у використанні інституту спеціальних знань (консультацій, досліджень, експертизи). Тобто у тих випадках, коли необхідні спеціальні знання в галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо, фактичні обставини, які мають значення у справі, можуть бути встановлені за допомогою висновків експертів. Особливого значення набувають судові товарознавчі експертизи для визначення характеристик підакцизних товарів відповідно до вимог УКТЗЕД. Важливість проведення судових товарознавчих експертиз зумовлюється і тим, що у межах одного коду УКТЗЕД (чи групи) можуть бути як підакцизні, так і непідакцизні товари, відповідно за одним найменування не можливо віднести товар до групи підакцизних. Крім того, до проблем класифікації підакцизних товарів необхідно віднести і розходження у термінологічному апараті УКТЗЕД та нормативних документах, що може викликати труднощі у класифікації цієї групи товарів.

У даній роботі нами розглянуто проблеми визначення характеристик тютюну для кальяну відповідно до вимог УКТЗЕД. Куріння кальяну останніми роками набуло доволі широкого поширення

серед населення України, що певним чином пов'язано з очікуваннями споживачів, що це заняття є менш шкідливим, ніж куріння сигарет та інших тютюнових виробів. Доцільно відзначити, що тютюнові вироби – це продукти, повністю або частково виготовлені з тютюнового листа у якості сировинного матеріалу, приготовленого таким чином, щоб можна його було використовувати для куріння, нюхання, смоктання чи жування. До основних видів тютюнових виробів відносять вироби призначені для куріння (сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили (сигаріта), тютюн для кальяну, махорка) та вироби, не призначені для куріння (тютюн для нюхання, смоктання чи жування).

Ідентифікація тютюну для кальяну обов'язково повинна проводитися на основі товаросупровідних документів із використанням візуальних та інструментальних методів дослідження. До основних ознак, які характеризують тютюн для кальяну доцільно віднести компонентний склад (тютюнові вироби виготовляються повністю або частково з тютюну і/або махорки) та спосіб застосування (тютюнові вироби призначені для куріння, нюхання, смоктання чи жування). Також на законодавчому рівні закріплені основні вимоги до змісту інформації для споживачів тютюнових виробів та обов'язкове маркування акцизними марками. Фактично результатом ідентифікації є віднесення або не віднесення об'єкта дослідження до тютюнової продукції – тютюну для кальяну.

Пункт 1 приміток до підпозицій групи 24 «Тютюн і промислові замітники тютюну» конкретизує термін «тютюн для кальяна»: «...призначений для куріння за допомогою кальяна, що складається з суміші тютюну та гліцерину, з вмістом або без вмісту ароматичних масел і екстрактів, меляси або цукру, який має або не має фруктового аромату». Однак, цим же п. 1 приміток до підпозицій групи 24 «Тютюн і промислові замітники тютюну» визначене застереження, що «...продукти, що не містять тютюн, призначені для куріння за допомогою кальяна, виключаються з цієї підпозиції».

Таким чином, у ході проведення товарознавчого дослідження експерт повинен не лише проаналізувати наявне маркування, яке нанесено на об'єкт дослідження, але й з'ясувати наявність на споживчому пакуванні інформації щодо компонентного складу державною мовою або мати документальне підтвердження складу у формі висновку експерта та/або лабораторних досліджень, що дає можливість підтвердити наявність тютюну у даному виробі. За відсутності даної інформації визначити характеристики тютюну для кальяну відповідно до вимог УКТЗЕД не можливо.